

μπρος στην ορχήστρα — μπορούν να διευθύνουν καθαρά και μουσικά τέλεια ένα μείζον ορχήστρικό έργο χωρίς πρόβα. Τότε μόνο μπορούν ν' αντιπαρατεθούν ο διευθυντής και η ορχήστρα ταξίδια, και να επιτύχουν μουσικά και καλλιτεχνικά ασυνήθιστα αποτελέσματα του διευθυντή επί της ορχήστρας.

Παιχνιδιο σε ορχήστρα

Πρόγραμμα σπουδών

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο μαθητής να είναι κάποιος ενός έγχορδου οργάνου σε τόση έκταση ώστε να μπορεί να δουλέψει σε ορχήστρα. Περιστέρω μαθαίνει ένα πνευστό και βρίσκει την ευκαρία να εξοικειωθεί με την ομάδα των κρουστών. Η ομάδα αυτή διαφοροποιείται συνεχός και απαιτεί διηγεκή εξειδικεύση σε κάθε ένα οργανό. Στις νεότερες συνθέσεις η ομάδα αυτή κυριαρχεί σε μεγάλα περάσματα και προσδιορίζει το χαρακτήρα σ' ολόκληρα μέρη. Αυτό γίνεται περισσότερο ανησυχητικό όταν ακόμη και γνωστοί μαθέστροι αντιμετωπίζουν χωρίς φαντασία και πείρα τις ευκαριές που προσφέρουν τα κρουστά.

Μελέτη των οργάνων

Συνίσταται ένα είδος πρακτικής μελέτης της ενοργανώσεως βάσει του έργου των Berlioz-Strauß. Ο μαθητής παρακολουθεί τον οδηγό των διαφόρων οργάνων διεξέρχεται το έργο με αυτά και παρακολουθεί τους νεωτερισμούς και τα ειδικά εφεύ των βιρτουόζων. Για τη διεύρυνση των παραδειγμάτων των Berlioz-Strauß μελετά παρτιτούρες των Strauss, Schoenberg, Γραβίνου και Hindemith*, στα έργα των οποίων έχουν τεθεί νέα τεχνικά προβλήματα, πάντοτε

μόνο σε πρακτικά δοκιμασμένη, πραγματοποιησμη μορφή.

Δεν πάει παντα στέκεται ο μαθέστρος μπροστά στην ορχήστρα και να μην είναι καθόλου κάτοχος καθενός οργάνου και της τεχνικής του. Πρέπει να έχει συζητήσει πρακτικά με τον καθένα και να είναι εις θέσην και να δύσει πρακτικές ιδιοδιέξιση για την εκτέλεση αυτού που έχει ζωντανό σημαντισμό του.

Χορωδιακό τραγούδι

Εξίσου σπουδαία δραστηριότητα όπως το παιχνίδι με την ορχήστρα είναι η συμμετοχή του μαθητή στο χορωδιακό τραγούδι. Η ζωντανή μουσική επιστρέφει πάντοτε στην πραγουδημένη μουσική — ανεξάρτητα από το ποιο τελειοποιημένο μηχανικό μέσο την έχει παραγάγει ηγητικά και την έχει παραστήσει.

Μετά ο μαθητής ασχολείται με τη διεύθυνση χορωδιακού άσματος; ακόμη και το μικρότερο ασματικό ομαδικό δργανό του οδηγεί στην εκμάθηση τεχνικών, τις οποίες μπορεί να μεταφέρει στην ορχήστρα, και οι οποίες συνιστανται στην συγκεκριμένη ανεξαρτησία των δύο χεριών μεταξύ τους και στον ξεχωριστό τους λεπτομερειακό ρόλο.

Κατάκτηση του έργου

Η παδεία του μαθητή της διευθύνσεως ορχήστρας πρέπει να συνοδεύεται από ένα είδος εντατικώτατης πρακτικής διδασκαλίας της συνθέσεως. Μέσω των διευθυντικών τεχνικών σπουδών πρέπει οι ασκήσεις συνθετικής τεχνικής να επεκταθούν σ' ολόκληρη την περιοχή της συμφωνικής μουσικής. Ο κύριος σκοπός αυτής της μελέτης είναι η ανίχνευση της εσωτερικής δυναμικής σε κάθε έργο, σύμφωνα

* Σημ. στην σειρά της «Βιβλιοθήκης Συστηματικής Μουσικής» κυκλοφορεί η διτομή «Ορχηστρική Σκέψη» των René Leibowitz - Jan Maguire που συγχολείται με την ενορχήστρεση — βιβλίο πολύ μεταγενέστερο κάτι στις.